

TJÄNSTESKRIVELSE

2020-03-06

1 (6)

Tyresö kommun
Mina Alsawadi
Landskapsarkitekt
Samhällsbyggnadskontoret
Charlotte Gyllner
Kultursekreterare
Kultur- fritidsförvaltningen

Diarienummer
2020/KFN 0022 70

Kultur- och fritidsnämnden

Svar på remiss om konstnärlig gestaltning Norra Tyresö Centrum Entréplats Tyresövallen

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut till kultur- och fritidsnämnden

- Kultur- och fritidsförvaltningens skrivelse antas som Kultur- och fritidsnämndens svar på remiss om en offentlig konstnärlig gestaltning enligt konstprojektets samrådsgruppsbeslut på Entréplats Tyresövallen i Norra Tyresö Centrum, och överlämnas till stadsbyggnadsutskottet.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Inger Lundin
Förvaltningschef
Kultur- och fritidsförvaltningen

Lena Hellström
Enhetschef
Kultur, friluft och föreningsstöd

Sammanfattning

Konstprojektet för Entréplats Tyresövallen har följt arbetsprocessen som är fastslagen i kommunens *'Riktlinjer för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser'* antagen i KS 2014. Upphandlingen av konstgestaltningen har genomförts som ett urvalsförfarande enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU). En samrådsgrupp bestående av tjänstepersoner från Samhällsbyggnadskontoret och Kultur- och fritidsförvaltningen samt en extern konstkonsult har genomfört utvärdering och urvalsprocess.

Konstprojektet finansieras genom investeringsmedel. Budgeten för delprojektet konst i Norra Tyresö Centrum (NTC) fastslogs på Miljö- och samhällsbyggnadsutskottet (MSU) 2018-11-21. Budget för konstgestaltning vid Entréplats Tyresövallen är 1 750 000 kronor. Installation av antaget konstverk samordnas med byggprojektet, preliminär tidplan för genomförande är hösten 2022.

Enligt *'Riktlinjer för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser'* har Kultur- och fritidsnämnden beretts möjlighet att yttra sig angående beslut om Konstnärlig gestaltning, Norra Tyresö Centrum, Entréplats Tyresövallen, som i detta ärendets fall ska fattas av Stadsbyggnadsutskottet. Kultur- och fritidsförvaltningen är enig med det förslag som samrådsgruppen för fram och har inga övriga synpunkter att lämna samt föreslår att denna skrivelse antas som Kultur- och fritidsnämndens svar på remiss om Konstnärlig gestaltning, Norra Tyresö Centrum, Entréplats Tyresövallen.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Just nu planläggs och bebyggs den nya stadsdelen Norra Tyresö Centrum (NTC) för bland annat bostäder. Ambitionen är att NTC ska vara ett modernt kommundelscentra med stora stadskvaliteter, där Tyresö Centrum och Tyresövallen kopplas ihop. Området ska erbjuda hållbara förutsättningar och inbjuda till aktivitet, lek och kontakter i de offentliga rummen. Fokus för kvarteren ligger på hållbar stadsutveckling, både socialt, ekonomiskt och ekologiskt. För att nå dessa mål har Tyresö kommun bland annat beslutat att tillföra offentlig konst i den nya stadsdelen. Konst har en unik förmåga att

tillföra mänskliga, sinnliga och poetiska värden i en stadsmiljö. En konstnärlig gestaltning bidrar till att öka attraktionskraften och skapa mervärde på en plats. Det ger en visuellt tilltalande miljö, väcker frågor och skapar mötesplatser i det offentliga rummet.

Konsten i Norra Tyresö Centrum är den största offentliga konstinsatsningen i kommunen hittills, och det första konstprojektet som följt arbetsprocessen som finns fastslagen i kommunens *'Riktlinjer för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser'* (se bilaga 1).

Ett övergripande konstprogram togs fram 2016 och i detta identifierades ett antal platser inom området som lämpliga för konst (se bilaga 2 "Konstprogram för Norra Tyresö Centrum"). Entréplatsen till idrottsområdet vid Tyresövallen är en av de platser som är utvalda att gestaltas konstnärligt och det är även det största konstprojektet inom NTC.

Konstprogrammet fastslog ett gemensamt övergripande tema för de konstnärliga gestaltningarna som ska uppföras inom NTC: *Det levande vattnet*. Ett förslag till undertema för den konstnärliga gestaltningen av Entréplatsen är *Vattenkraft och den energi som utvinns ur strömmande vatten*. Entréplatsen kommer att vara en tydlig samlingsplats och ett viktigt offentligt rum i den nya stadsdelen. Gestaltningen ska uppmuntra till interaktion och locka till kreativitet och rörelse. Ett konstprogram specifikt för entréplatsen (se bilaga 3 "Konstprogram Entréplats Tyresövallen") togs fram 2018 som ett komplement till det övergripande konstprogrammet.

Upphandling, urvalsprocess och bedömning

Upphandling påbörjades våren 2019 med en utlysning av konstuppdraget som resulterade i 48 inkomna anbud. Bedömningen och utvärderingen skedde i två steg för val av tre konstnärer som tilldelades skissuppdrag. I steg ett gjordes ett första urval av representanter från Kultur- och fritidsförvaltningen, Samhällsbyggnadskontoret och Upphandlingsenheten. Som steg två presenterades sex utvalda konstnärer för samrådsgruppen som beslutade vilka tre som skulle tilldelas skissuppdrag. Bedömningen grundade sig på tre kriterier:

- Referensuppdragens konstnärliga förmåga att relatera till omgivningen och kontext

- Referensuppdragens innehållsliga hållbarhet
- Referensuppdragens materialmässiga hållbarhet

Skissuppdragen tilldelades följande konstnärer:

Åsa Maria Bengtsson, Matti Kallioinen och Olov Tällström.

Samrådsgrupp för konstprojekt Entréplats Tyresövallen:

- **Maria Björnsdotter**, projektledare delprojekt Konst, landskapsarkitekt, Samhällsbyggnadskontoret
- **Charlotte Gyllner**, konstansvarig kultursekreterare, Kultur- och fritidsförvaltningen
- **Anna Grönblad**, paraplyprojektledare NTC, Samhällsbyggnadskontoret
- **Johan Nilsson**, byggprojektledare Samhällsbyggnadskontoret
- **My Lundblad Wistedt**, arkitekt, Samhällsbyggnadskontoret
- **Stefan Fridén**, enhetschef, Idrotts- och fritidsanläggningar
- **Åsa-Viktoria Wihlborg**, konstkonsult, ArtPlattform
- **Esther Östin**, parkchef för drift och underhåll, Samhällsbyggnadskontoret

Konstnärerna erhöll ett arvode om 50 000 kronor vardera för genomförande av skissförslag innehållande: skalenlig skiss och modell, idébeskrivning, teknisk beskrivning, materialprov, drift- och underhållsbeskrivning samt budgetkalkyl. Efter avtalad skissperiod (tre månader) presenterade de tre konstnärerna sina skissförslag personligen för samrådsgruppen som därefter formulerade ett förslag till beslut. Bedömningen av inlämnade skissförslag grundade sig på följande kriterier:

1. I vilken grad konstgestaltningen bidrar till uppdragets angivna tema, platsens identitet, estetiska värde och funktionalitet och förhåller sig till miljön, området, byggnader och övrig kontext.
2. Innehållslig hållbarhet med avseende på tolkningsbarhet och aktualitet, vara angelägen över tid. Verkets förmåga att väcka tankar och nyfikenhet.
3. Materialmässig hållbarhet – konstverket ska tåla slitage och vara utfört i beständiga material som tål olika väderförhållanden och som möjliggör underhåll/teknisk förvaltning över tid.
4. Hållbarhet ur ett miljömässigt perspektiv gällande val av material och teknik.

5. Tillgänglighet – kan konstverket upplevas på olika sätt? Med olika sinnen och bidra till platsen oavsett årstid?
6. Konstgestaltningens förmåga att uppmuntra till interaktion, rörelse och social samvaro.
7. Grad av originalitet, nytänkande och innovationsrikedom.

Förslag till beslut om vinnande skissförslag

Som resultat av utvärdering och bedömning enligt kriterier föreslår samrådsgruppen att Matti Kallioinen tilldelas konstuppdraget. Konstuppdraget genomförs under förutsättning att Stadsbyggnadsutskottet godkänner taget beslut med Kultur- och fritidsnämnden som remissinstans.

Förslag till vinnande bidrag: "Forsens öron" av Matti Kallioinen, en skulpturgrupp i tre delar gjuten i återvunnen rå aluminium.

Samrådsgruppens bedömning enligt kriterier 1-7:

1. Skulpturernas organiska formspråk och kulörval fångar väl känslan av uppdragets tema "Det levande vattnet" och bidrar på ett tydligt sätt till områdets identitet. Skalan på konstverket förhåller sig till det storskaliga stadsrummet på ett mycket bra sätt och genom sin placering kommer skulpturerna att verka platsbildande och bidra till torgets funktionalitet. I mötet med ishallens stringenta fasad bidrar gestaltningen med ett levande och lekfullt inslag.
2. Gestaltningen upplevs som vatten i rörelse, en vattenkaskad fångad i ögonblicket, men dess formspråk ger den även ett mångbottnat uttryck som är tolkningsbart på flera olika sätt. Skulpturerna har en taktil och levande yta som ger en sinnlig och kroppslig upplevelse. Det finns en tidlös energi, en urtidskraft i konstverket som alltid kommer att väcka tankar och locka till betraktelse och kontakt.
3. Materialvalet rå aluminium är ett beständigt material som inte kräver tekniskt underhåll i någon större omfattning. Det tål väl olika väderförhållanden och kan enkelt behandlas med klotterskydd.
4. Konstverket består av återvunnet aluminium och all produktion sker i Stockholmsområdet vilket gör att gestaltningen bedöms som miljömässigt hållbar.

5. Genom sitt mångbottnade och universella uttryck tilltalar gestaltningen en bred målgrupp och man kan lätt ta den till sig oavsett ålder, bakgrund och kulturell tillhörighet. Verket kan upplevas med flera sinnen genom sin taktila utformning samt genom att den skapar rum för ljus och ljudspel. Skulpturerna kommer skänka platsen värden oavsett tid på året.
6. Gestaltningen lockar till nyfikenhet och rörelse samt inbjuder till att upptäckas med kroppens olika sinnen. Skulpturens lekfulla uttryck uppmuntrar till flera sorters interaktion och skapar mötesplatser på olika sätt för olika åldersgrupper.
7. Konstnären visar på nytänkande genom sitt användande av hyperbola former som ger konstverket dess organiska och oförutsägbara strukturer. Skulpturens komplexa form har vuxit fram i en experimenterande process med den mänskliga handen och kroppen som verktyg vilket ger konstverket dess unika egenskaper.

Kultur- och fritidsnämndens synpunkter

Kultur- och fritidsförvaltningen har representerats i den samrådsgrupp som har tagit fram förslaget till beslut om Konstnärlig gestaltning, Norra Tyresö Centrum, Entréplats Tyresövallen. Förvaltningens synpunkter har därmed kontinuerligt förts fram under processen med att ta fram ett förslag till beslut om vinnande skissbidrag (som beskrivs ovan). Kultur- och fritidsförvaltningen är enig med det förslag som samrådsgruppen för fram och har inga övriga synpunkter att lämna samt föreslår att denna skrivelse antas som Kultur- och fritidsnämndens svar på remiss om Konstnärlig gestaltning, Norra Tyresö Centrum, Entréplats Tyresövallen.

Prövning av barnets bästa

En prövning av barnets bästa enligt ”Riktlinje för barnets rättigheter i Tyresö kommun” har genomförts (se bilaga 4 ”Prövning av barnets bästa, Norra Tyresö Centrum, Entréplats Tyresövallen”).